

Asia: OPH-2397-2024

Lausuntopyyntö opetushallituksen luonnokseen määräyksestä Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuurojen Liitto ry on tutustunut saamaansa lausuntopyyntöön ja toteaa luonnoksessa olevan vakavia käsitteellisiä ongelmia, esim. ”sellainen näön tai kuulon heikkous, jota ei voi ratkaista kuulon apuvälineillä”, jättää avoimeksi monia kysymyksiä. Kuurojen Liitto yhtyy Vammaisfoorumi ry:n antamaan lausuntoon, jossa tuodaan esiin myös lukuisia vammaislainsäädäntöön liittyviä ongelmia (esim. maininnat kommunikaatiosta ja kommunikoinnista). On selvää, että soveltumattomuutta tulee selvittää ja seurata myös opintojen aikana, mutta viranomaisten, koulutuksen järjestäjät ja oppilaitosten tietoisuus vammaisuuden vaikutuksista ja yksilöllisen tuen tarpeista opiskelussa ja koulunkäynnissä on edelleen ohutta. Vammaiset henkilöt tai heitä edustavat järjestöt tulee osallistaa täydennyskoulutuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Viittomakieltä tai jotakin kommunikointikeinoa käyttävien kuurojen ja eriasteisesti kuulovammaisten osalta on huomioitava, että kaikissa määräysluonnoksen vaatimuksissa apuvälineellä tai sillä saavutettavalla kuulon asteella ei aina ole merkitystä. Määräyksessä ei tuoda esiin mikä tuo kuulon aste olisi, ja miksi sitä pidetään perusteltuna. Kuurojen Liitto ry on vuosia pyrkinyt keskusteluyhteyteen liikenne- ja viestintäministeriön sekä Traficomin kanssa, joiden alaista kuljetusalan ammatteihin liittyvää sääntelyä tulisi päivittää. Liitto rohkenee pyytää, että myös Opetushallitus selvittäisi määräyksessä mainitun Traficomin ohjeistuksen ja sen taustalla olevan sääntelyn päivittämistä YK:n vammaissopimuksen mukaiseksi.

Opiskeluun ja työhön osallistumiseksi opiskelijalla on oikeus hakea Kelan järjestämää viittomakielen tulkkausta (subjektiivinen oikeus). Tulkkauksella varmistetaan kielellistä saavutettavuutta ja sitä käytetään opiskeluun ja työhön liittyvissä tilanteissa silloin, kun tiedossa on tarve olla vuorovaikutuksessa tai saada tietoa viittomakielen välityksellä. Tulkki ei seuraa opiskelijaa kaikkiin tilanteisiin, ei ohjaa eikä avusta, vaan opiskelija toimii itsenäisesti. Opintojen aikana kuuron opiskelijan tulee saada opetusta yhdenvertaisesti, myös sellaisiin ammattialansa tehtäviin, joita hän ei välttämättä työelämässä tule suorittamaan. Eri toimintaympäristöissä tulee hyödyntää tulkkauksen rinnalla myös uusinta teknologiaa.

Kuurojen Liiton mielestä on välttämätöntä, että sekä nyt käsiteltävässä SORA-luonnoksessa että aiheeseen liittyvässä sääntelyuudistuksessa osallistetaan vammaiset henkilöt ja heitä edustavat järjestöt. On tärkeää varmistaa, että määräyksen käsitteistö vastaa sitä käsitteistöä, jota vammaiset henkilöt ja heidän parissaan työskentelevät asiantuntijat käyttävät. Jos tekstiluonnos on niin tulkinnanvarainen, että vammaiset henkilöt itse tai em. asiantuntijat eivät sitä ymmärrä, on todennäköistä, etteivät myöskään oppilaitokset määräystä ymmärrä. Viittomakieltä käyttävien ja eri tavoin vammaisten opiskelijoiden pääsyä opiskelemaan tiettyjä ammattialoja ei saa perusteettomasti vaarantaa tai estää.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Voitte kirjoittaa huomionne alla olevaan tekstikenttään

-

Selin-Grönlund Pirkko
Kuurojen Liitto ry